

G'ALABA BOG'IDA O'RNATILGAN MAHOBATLI HAYKALLARNING BADIYILIGI. XOTIRA VA QADRLASH.

Qodirova Zilola Ro'zibayevna

Kamoliddin Behzod nomidagi

Milliy rassomlik va dizayn instituti

2 kurs tayanch doktoranti (PhD)

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada g'alaba bog'idagi o'tgan davr qahramonlari xotirasiga bag'ishlangan yodgorlik, ularning yurt oldidagi fidokorona xizmatlari, cheksiz fidoyilari uchun hurmat va minnatdorlik tamoyillari haqida batafsil ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: *Mahobatli haykaltaroshlik, adiblar, buyuk ajdodlarimiz, atoqli, xotira, ajdodlar merosi, mutaffakirlar, mustaqillik, haykal, siymolar, adabiyot, bunyodkorlik, ajdodlar merosi.*

АННОТАЦИЯ

В данной статье представлена подробная информация о памятнике, посвященном памяти героев ушедшей эпохи в Парке Победы, принципах уважения и благодарности за их самоотверженное служение стране, их бесконечные жертвы.

Ключевые слова: *Величественная скульптура, писатели, наши великие предки, знаменитые, память, наследие предков, мыслители, независимость, скульптура, деятели, литература, творчество, наследие предков.*

ABSTRACT

This article provides detailed information about the monument dedicated to the memory of the heroes of the past era in the Victory Park, the principles of respect and gratitude for their selfless services to the country, their endless sacrifices.

Key words: *Majestic sculpture, writers, our great ancestors, famous, memory, ancestral heritage, thinkers, independence, sculpture, figures, literature, creativity, ancestral heritage.*

KIRISH

G'alaba bog'i gavjum shaharning qoq markazida joylashgan bo'lib, bu tarixiy joyda asrlar davomida gullab-yashnab kelayotgan boy intellektual meros va ilmiy an'analardan dalolat beradi. Bu yam-yashil voha mintaqaning turli bilim sohalariga qo'shgan hissalarini bilan dunyoda o'chmas iz qoldirgan buyuk tafakkur va allomalar uchun tarbiya maskani bo'lgan.

Toshkentdagi G'alaba bog'i nafaqat intellektual izlanishlar va ilmiy izlanishlar maskani, balki uning yo'laklari va maydonlarini bezatib, ushbu tarixiy maskanga go'zallik va nafosat bag'ishlab turadigan nafis haykallar xazinasi hamdir. Turli millat vakillaridan bo'lgan iste'dodli rassomlar tomonidan yaratilgan bu muhtasham haykallar hududning boy madaniy merosi va badiiy an'alarini o'zida aks ettirib, o'zining murakkab naqshlari va teran ramziyligi bilan tashrif buyuruvchilarni maftun etadi.

G'alaba bog'ining buyuk allomalari o'zlarining intellektual yutuqlari, ilm sari intilishlari bilan dunyoda o'chmas iz qoldirganlar. Ularning merosi ilm-fanning mustahkam kuchi va fan, adabiyot va matematika sohalariga qo'shgan hissalarini orqali jamiyatga o'zgartiruvchi ta'sir ko'rsatishi mumkinligidan dalolat beradi. Ularning yutuqlarini nishonlash va xotirasini sharaflash orqali biz o'rganish va kashfiyotlarimizda ularning mukammallik va innovatsiya merosini davom ettirishdan ilhomlanamiz.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 -yil 23- oktyabrdagi "Ikkinchi jahon urushida qozonilgan G'alabaning 75-yilligini munosib nishonlash to'g'risida"gi Qarori asosida Toshkent shahrining Olmazor tumanida "G'alaba bog'i" yodgorlik majmuasi hamda uning hududida "Shon-sharaf" davlat muzeyi bunyod etilgan edi. Ikkinchi jahon urushida fashizm ustidan qozonilgan g'alabaning 75 yilligiga bag'ishlab barpo etilgan "G'alaba bog'i" memorial majmuasi millionlab kishilar uchun muhim bo'lgan 9 may sanasida tantanali ravishda ochildi. Marosimda Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev ishtirok etdi.¹

MUHOKAMA VA NATIJALAR

G'alaba bog'i to'qnashuvlar va qiyinchiliklar davrida xalqning qurbonliklari va g'alabalari haqida yorqin eslatma bo'lib turadi. Yaqinda Prezidentimizning G'alaba bog'iga tashrifi o'z yurti ozodligi va suvereniteti uchun mardonavor kurashgan qahramonlarga hurmat va xotira ko'rsatishning ramziy belgisi bo'ldi. Ushbu tarixiy tashrif nafaqat el-yurt uchun jon fido qilganlar xotirasini e'zozlabgina qolmay, balki xalqning jamoaviy o'ziga xosligini belgilaydigan mustahkam matonat va hamjihatlik ruhini ta'kidladi.

Shavkat Mirziyoyev 8-may kuni G'alaba bog'iga tashrif buyurib, "Matonat madhiyasi" yodgorligi poyiga gulchambar qo'ydi. "Matonat madhiyasi" yodgorlik majmuasi Ikkinchi jahon urushida besh o'g'lidan ayrilgan matonatli ona — Zulfiya aya Zokirova, uning sadoqatli kelinlari va yetim qolgan nabiralari xotirasiga

¹ Marifat gazetasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Mirziyoyev Sh.M Oliy majlisga murajatnomasi

bag'ishlab barpo etilgan. U o'zbek xalqining urushdagi yo'qotishlari, g'alabaga qo'shgan ulkan hissasining timsoli sifatida bog' markazidan o'rin olgan.²

Davlat rahbarining tashabbusi bilan barpo etilgan bu majmua o'zbek xalqining urushdagi yo'qotishlari, tinchlik uchun kurashi va ulkan hissasini ifodalaydi.³ Prezidentimiz "G'alaba" bog'iga yetib kelgach, tantana va ehtirom tuyg'ulari ko'tarildi, bu voqeaning jiddiyligi va bu maskanning ahamiyatini aks ettirdi. Umid va yangilanish timsoli bo'lgan yam-yashil ko'katlar, jonli gullar bilan o'ralgan Prezidentimiz jasorati va fidoyiliklari bilan el-yurtimiz g'alabasi va ozodligi yo'lini ochib bergan halok bo'lgan askarlar va faxriylar xotirasiga hurmat bajo keltirdi.

Tashrif chog'ida Prezidentimiz o'tgan davr qahramonlari xotirasiga bag'ishlangan yodgorlik poyiga gul qo'ydi, ularning yurt oldidagi fidokorona xizmatlari, cheksiz fidoyilari uchun hurmat va minnatdorlik ishorasi sifatida namoyon bo'ldi. Tantanali marosim bir daqiqalik sukut saqlash bilan birga bo'lib, barcha ishtirokchilarga qurbonliklar va urushning odamlar va jamoalar hayotiga chuqur ta'siri haqida fikr yuritish imkonini berdi. Prezidentimizning G'alaba bog'iga tashrifi halok bo'lganlar xotirasini e'zozlash bilan birga, o'tmish merosini asrab-avaylash va kelajak avlodlar uchun asrab-avaylash muhimligini yana bir bor eslatib o'tdi. Prezidentimiz xalq tarixidagi qahramonlarga hurmat bajo keltirar ekan, bizdan oldin o'tganlarning fidoyiliklarini yodga olish va e'zozlash, ularning hikoyalari va xizmatlari hech qachon unutilmasligini ta'minlash muhimligini ta'kidladi.

Qolaversa, davlatimiz rahbarining G'alaba bog'iga tashrifi butun tarix davomida millat xarakterini belgilab bergan mardlik, matonat va birdamlik kabi mustahkam qadriyatlarni alohida ta'kidladi. Prezidentimiz o'tmish qahramonlari bilan hamjihat bo'lib, xalqimiz ular himoya qilish uchun mardonavor kurashgan erkinlik, adolat va demokratiya tamoyillarini saqlashga sodiq ekanini yana bir bor tasdiqladi.

G'alaba bog'i bilan bog'liq bo'lgan eng mashhur olimlardan biri taniqli matematik professor Hasanov bo'lib, uning algebraik geometriya sohasidagi innovatsion ishlari murakkab matematik tushunchalarni tushunish yo'limizni inqilob qildi. Uning nafis teoremlari va innovatsion yechimlari matematiklarning avlodlarini ilhomlantirdi va zamonaviy matematikaning manzarasini shakllantirishda davom etmoqda. Yana biri tafakkur va intellektual qiziqish ramzi bo'lgan bronza haykal "Mutafakkir"dir. O'ychan siymoning chuqur tafakkuri tasvirlangan ushbu ajoyib haykal bilim va donolikka intilishda mulohaza va introspektsiya muhimligini eslatib turadi. Bu bog'ning mashhur diqqatga sazovor joyiga aylandi va uning sokin mavjudligi va o'ylantiruvchi aurasini bilan o'ziga jalb etuvchi tashrif buyuruvchilarni

² Mirziyoyev Sh.M. Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari. – Toshkent: «O'zbekiston» NMIU, 2020.

³ Shavkat Mirziyoyev 8-may g'alaba bog'iga tashrifi "Matonat madhiyasi" yodgorligi majmuasi

o'ziga tortdi. G'alaba bog'idagi bu buyuk allomalarning merosi mutafakkir va novatorlarning kelajak avlodlari uchun ilhom va motivatsiya manbai bo'lib xizmat qiladi. Ularning bilim olishga intilishlari, mukammallikka intilishlari va kashfiyotga bo'lgan ishtiyoqlari intellektual yutuqlar uchun yuqori standartni o'rnatdi va G'alaba bog'ini mintaqada ilm va ma'rifat mayoqiga aylantirishga yordam berdi. Adabiyot sohasida G'alaba bog'i ta'sirchan she'rlari va ta'sirchan dramalari bilan butun dunyo tomoshabinlarini o'ziga rom etgan sermahsul shoir va dramaturg doktor Safarov kabi nuroniylarga vatan bo'lgan. Uning insoniy ahvolni chuqur anglashi, tilni puxta egallashi o'z davrining adabiyot gigantlari qatoridan joy oldi.⁴

Zulfiya Zokirova uning kelinlari haykali, Sobi Raximov boshchiligida 14-nafar qahramonlar haykali ushbu buyuk allomalarning G'alaba bog'idagi hissalarini va abadiy merosi haqida fikr yuritir ekanmiz, biz ta'limning o'zgartiruvchi kuchi va odamlarning intellektual izlanishlari orqali jamiyatga qanday chuqur ta'sir ko'rsatishi mumkinligini esga olamiz. Ularning ishi bizning dunyo haqidagi tushunchamizni shakllantirishda davom etmoqda va bilimga intilishda qiziquvchanlik, ijodkorlik va qat'iyatlilik muhimligini eslatib turadi.

G'alaba bog'idagi yana bir e'tiborga molik haykal - bu "Raqqosa" - harakatning go'zalligi va ravonligini aks ettiruvchi nafis va dinamik haykal. Tafsilotlarga sinchkovlik bilan ishlangan bu nafis asar raqs san'ati va inson qiyofasining ifodali kuchini tarannum etadi. Uning nafis turishi va ifodali imo-ishoralari quvonch va hayotiylik tuyg'usini uyg'otadi, tomoshabinlarni harakatning go'zalligi va harakatdagi tananing uyg'unligini qadrlashga ilhomlantiradi.

Ushbu ajoyib haykallardan tashqari, G'alaba bog'i mahalliy va xalqaro rassomlarning iste'dodi va ijodini namoyish etuvchi turli xil san'at asarlari to'plamiga ham ega. An'anaviy shakl va makon tushunchalarini shubha ostiga qo'yuvchi mavhum haykallardan tortib, inson tajribasini nishonlaydigan majoziy qismlargacha, bog' tashrif buyuruvchilarni zamonaviy san'atning go'zalligi va xilma-xilligi bilan tanishishga taklif qiladigan jonli badiiy ifoda galereyasidir.

Haykallar san'atning inson ruhiyatini ilhomlantirish, qo'zg'atish va yuksaltirishning mustahkam kuchidan dalolat beradi. Ular Toshkentning madaniy landshaftini boyitadi va tashrif buyuruvchilar uchun ko'rgazmali ziyofat taqdim etadi, ularni bog' yo'laklari va maydonlarini bezab turgan haykaltaroshlik durdonalarining go'zalligi va ijodiga sho'ng'ishga chorlaydi.

Biz G'alaba bog'ining nafis haykallarini hayratda qoldirib, ularni yaratgan rassomlarning mahorati va tasavvurini qadrlar ekanmiz, biz san'atning chegaralardan oshib o'tish, his-tuyg'ularni uyg'otish va bizni umumiy insoniyatimizga bog'lash

⁴ Xurshid Davron—"o'zbek" atamasining kelib chiqishi bilan bog'liq bir faraz haqida, nomli asar .

uchun o'zgartiruvchi kuchini his qilamiz. Bu haykallar badiiy ifodaning o'zgarimas merosi va san'at hayotimizga qanday chuqur ta'sir ko'rsatishi mumkinligidan dalolat berib, bizni dunyoga yangi nigohlar bilan qarashga, bizni o'rab turgan go'zallikni qadrlashga ilhomlantirmoqda.

Toshkentdagi "G'alaba" bog'i haykallari hududning boy badiiy merosi va madaniy rang-barangligidan dalolat berib, ushbu tarixiy maskanning go'zalligi va jo'shqinligiga hissa qo'shgan rassomlarning iste'dodi va ijodini namoyon etadi. Bog' bo'ylab sayr qilar ekanmiz va bu ajoyib haykallarga qoyil qolamiz, go'zallik va ijodkorlikni birgalikda qadrlashda bizni ilhomlantiradigan, ko'tarib, birlashtiradigan san'at qudratini eslaymiz. Qolaversa, davlatimiz rahbarining G'alaba bog'iga tashrifi butun tarix davomida millat xarakterini belgilab bergan mardlik, matonat va birdamlik kabi mustahkam qadriyatlarni alohida ta'kidladi. Prezidentimiz o'tmish qahramonlari bilan hamjihat bo'lib, xalqimiz ular himoya qilish uchun mardonavor kurashgan erkinlik, adolat va demokratiya tamoyillarini saqlashga sodiq ekanini yana bir bor tasdiqladi. Prezidentimizning G'alaba bog'iga tashrifi xalq qahramonlari xotirasini ulug'lagan, xalqni bir-biriga bog'lab turgan bardavom matonat va hamjihatlik ruhini tarannum etuvchi ta'sirli va ramziy ishora bo'ldi. Prezidentimiz halok bo'lgan askarlar va faxriylar xotirasiga hurmat bajo keltirar ekan, xalq ozodlik va adolat yo'lida qanday fidoyilik ko'rsatganini, qo'lga kiritilgan g'alabalarni eslatdi. Tashrif o'tmishni yodga olish va qadrlash, ayni paytda millat o'zligi va taqdirini belgilab bergan qadriyatlar va tamoyillar asosida kelajakka intilish muhimligini kuchli eslatib turdi.

Sayyohlar G'alaba bog'iga kelganlarida, ularni yam-yashil o'simliklar, rang-barang gullar va yashirin burchaklar va manzarali manzaralarga olib boradigan hayajonli yo'llar kutib oladi. Bog'ning rang-barang o'simlik va hayvonot dunyosi hayrat va hayrat tuyg'usini uyg'otadi, tashrif buyuruvchilarni tabiat go'zalligi bilan tanishishga va sho'ng'ishga chorlaydi.⁵

G'alaba bog'ining asosiy diqqatga sazovor joylaridan biri bu mintaqaning boy biologik xilma-xilligi va bog'dorchilik merosini namoyish qiluvchi turli xil ekzotik o'simliklar, gullar va daraxtlarni o'z ichiga olgan jonli botanika kolleksiyasi. Sayyohlar bog'ning aylanma yo'llarida aylanib o'tishlari, havoni to'ldiradigan jonli ranglar va xushbo'y hidlardan hayratga tushishlari, tuyg'ularni quvontiruvchi va qalbni yoshartiruvchi hissiy tajriba yaratishlari mumkin. G'alaba bog'i o'zining tabiiy go'zalligidan tashqari, an'anaviy arxitekturasi, san'at inshootlari va mahalliy urf-odat va an'analarni aks ettiruvchi madaniy tomoshalar orqali mintaqaning madaniy merosiga bir qarashni ham taklif etadi. Sayyohlar mintaqa tarixi va madaniyatining

⁵ Feruz Islomov "Haykaltaroshlik" Toshkent 2017 y.

boy gobeleniga sho'ng'ib, avlodlar davomida jamiyatni shakllantirgan urf-odat va an'analarni chuqurroq tushunishlari mumkin.

Bundan tashqari, G'alaba bog'i dam olish va yosharishni qidirayotgan sayyohlar uchun osoyishta dam olishni ta'minlaydi, meditatsiya, yoga uchun osoyishta joylarni taklif qiladi yoki tinch muhitda bemalol sayr qilishdan zavqlanadi. Bog'ning sokin muhiti va tinchlantiruvchi muhiti osoyishtalik va osoyishtalik tuyg'usini yaratadi, bu tashrif buyuruvchilarga dam olish va kundalik hayotning stresslaridan xalos bo'lish imkonini beradi.

Sayyohlar G'alaba bog'ini o'rganar ekanlar, ular nafaqat tabiiy go'zallik va madaniy boylikning vizual ziyofatiga ega bo'lishadi, balki mahalliy hamjamiyat bilan aloqa o'rnatish, hunarmandlar va hunarmandlar bilan muloqot qilish va mintaqaning tabiatini aks ettiruvchi an'anaviy oshxona lazzatlaridan bahramand bo'lish imkoniyatiga ega bo'lishadi. oshpazlik merosi. Ushbu ajoyib tajriba sayyohlarga mahalliy madaniyat va an'analarni chuqurroq tushunishga imkon beradi, jamiyat va uning turmush tarzini qadrlash va hurmat qilish tuyg'usini uyg'otadi. Sayyohlarning g'alaba bog'iga tashrifi tabiiy go'zallik, madaniy meros va osoyishtalikni uyg'un uyg'unlikda uyg'unlashtirgan, tuyg'ularni zabt etuvchi va qalbni oziqlantiradigan noyob va boyituvchi tajribani taqdim etadi. Yaqin va uzoqdan sayohatchilar ushbu jozibali manzilga oqib kelishayotganda, ularni quchoq ochib kutib olishadi va Dalaba bog'ining go'zalligi va jozibasi bilan tanishish, kashf qilish va bog'lanish, umr bo'yi davom etadigan xotiralar yaratish taklif etiladi

G'alaba bog'ida qad rostlagan Qatag'on urushi qatnashchilari haykallari ana shu tarixiy to'qnashuvda qatnashganlarning jasorati, fidoyiligi va qahramonligiga o'tkir ehtirom sifatida turibdi. Har bir haykal Qatag'on urushida muhim ro'l o'ynagan asosiy shaxs yoki shaxslar guruhini ifodalaydi, bu mintaqada tarixida uning o'ziga xosligi va merosini shakllantirgan hal qiluvchi daqiqadir.

Haykallar Qatag'on urushida qatnashgan jangchilarning jasorati va matonati haqida ko'rgazmali eslatma bo'lib, ularning xotirasini ulug'laydi, ozodlik va mustaqillik uchun kurashga qo'shgan hissalarini yodga oladi. G'alaba bog'iga tashrif buyuruvchilar ushbu hurmatli shaxslarga hurmat bajo keltirishlari mumkin, ular merosi va harakatlarining jamiyat va butun xalq uchun doimiy ta'siri haqida o'ylashlari mumkin. Haykallar tafsilotlarga jiddiy e'tibor bilan yaratilgan bo'lib, ular vakili bo'lgan shaxslarning o'xshashligi va ruhini hayotiy aniqlik va badiiy qobiliyat bilan aks ettiradi. Har bir haykal o'z tarixini hikoya qilib beradi, bunda Qatag'on urushi qahramonlari, ularning adolat va ozodlik yo'lidagi cheksiz sadoqatiga nisbatan faxr, ehtirom va hayrat tuyg'ularini uyg'otadi. Mehmonlar G'alaba bog'i bo'ylab sayr qilib, bu haykallarni uchratganlarida, ular o'tmishda kurash va g'alabalar davriga olib

boriladi, bu yerda oddiy erkaklar va ayollar o‘z e‘tiqodlari va ideallari uchun jasorat bilan kurashgan. Haykallar qudratli xotira va shukronalik ramzi bo‘lib, o‘zidan oldin o‘tganlarning fidoyiliklarini ulug‘lab, kelajak avlodlarni mardlik, birlik va ozodlik qadriyatlarini ulug‘lashga undaydi.

XULOSA

Qatag‘on urushi qatnashchilarining haykallari tarixiy ahamiyatidan tashqari, G‘alaba bog‘ining umumiy muhitiga chuqurlik va ma‘no tuyg‘usini qo‘shib, tashrif buyuruvchilar tajribasini boyitadi va bog‘ning madaniy merosi bilan chuqurroq bog‘lanishni kuchaytiradi. Sayyohlar bog‘ni kechib, bu haykallarga duch kelar ekan, ularni o‘tmish haqida fikr yuritishga, bugungi kunni qadrlashga va tarix saboqlari hamda Qatag‘on urushi qahramonlari gavdalantirgan qat‘iyat ruhiga asoslangan kelajakni tasavvur qilishga undaydi.

Umuman olganda, G‘alaba bog‘ida o‘rnatilgan Qatag‘on urushi qatnashchilari haykallarining xotira, hurmat va ilhomning qudratli ramzi bo‘lib, tashrif buyuruvchilarni o‘tmish qahramonlariga hurmat bajo keltirish va ularning taqdirini shakllantirishdagi abadiy merosini nishonlashga chorlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI (REFERENCES)

1. Mirziyoyev Sh.M. Ozod va obod vatanning barkamol farzandlari// Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat‘iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. 1-jild. T.:O‘zbekiston, 2018.-B.412.
2. Mirziyoyev Sh.M. Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari. – Toshkent: «O‘zbekiston» NMIU, 2020. – 48 b.
3. Feruz Islomov “Haykaltaroshlik” Toshkent 2017 y.
4. Xurshid Davron–“o‘zbek” atamasining kelib chiqishi bilan bog‘liq bir faraz haqida nomli asar .
5. Marifat gazetasi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Mirziyoyev Sh.M. Oliy majlisga murajatnomasi.